

Innst. S. nr. 147

(2002-2003)

Innstilling til Stortinget fra justiskomiteen

Dokument nr. 8:42 (2002-2003)

Innstilling fra justiskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Jan Arild Ellingsen og André Kvakkestad om å innføre forenklet forelegg som straffereaksjon på ordensforstyrrelser og andre forseelser med enkelt hendelsesforløp

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Stortingsrepresentantene Jan Arild Ellingsen og André Kvakkestad har den 18. desember 2002 fremmet følgende forslag:

1. Stortinget ber Regjeringen utrede hvilke ordensforstyrrelser og andre forseelser med ukomplisert hendelsesforløp som kan være egnet for å bli strafferettslig avgjort ved bruk av forenklet forelegg.
2. Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å innføre forenklet forelegg som strafferettslig avgjørelse for de lovovertrედelsene utredningen finner egnet for en slik avgjørelse.
3. Stortinget ber Regjeringen utarbeide retningslinjer for bruk av forenklet forelegg i slike saker."

I begrunnelsen for forslagene viser forslagsstillerne til at en del typiske ordensforstyrrelser med ukomplisert hendelsesforløp bør kunne avgjøres strafferettslig ved bruk av såkalt "forenklet forelegg". Ordensforstyrrelser i beruset tilstand (løsgjengerloven § 17), urinering på offentlig sted, flaskeknusing og annen forsøpling, er eksempler på forseelser som normalt burde kunne avgjøres strafferettslig ved bruk av forenklet forelegg. Forslagsstillerne mener at dette vil føre til at polititjenestemenn i større grad kan være ute og patruljere fremfor å bli tvunget inn for å skrive anmeldelse etc. Igjen kan dette medføre at politiet får reagert mot flere ordensforstyrrelser, og derfor gi en økt forebyg-

gende effekt. En forutsetning for å innføre forenklet forelegg på disse områdene vil være at det utredes hvilke overtredelser som kan være egnet for en slik strafferettslig behandling. Det må videre utarbeides retningslinjer for hvilke betingelser som må være til stede for at saken skal kunne avgjøres ved bruk av forenklet forelegg. For vegtrafikklovens del er det bestemt at "normaltilfellene" av en del overtredelser kan avgjøres ved bruk av forenklet forelegg. Forslagsstillerne mener at det på samme måte må være mulig å lage retningslinjer som beskriver hva som er å anse som "normaltilfeller" av visse ordensforstyrrelser etc., slik at disse også kan avgjøres strafferettslig ved bruk av forenklet forelegg. Forslagsstillerne vil dessuten fremheve viktigheten av at de polititjenestemennene som blir gitt forenklet foreleggsmyndighet også blir gitt nødvendig opplæring.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Gunn Karin Gjøl, Anne Helen Rui og Knut Storberget, fra Høyre, lederen Trond Helleland, Carsten Dybevig og Linda Cathrine Hofstad, fra Fremskrittspartiet, Jan Arild Ellingsen og Harald Espelund, fra Kristelig Folkeparti, Einar Holstad og Finn Kristian Marthinsen og fra Sosialistisk Venstreparti, Inga Marte Thorkildsen, viser til at politiet de siste årene har vært igjennom en omfattende omstillingsprosess i forbindelse med Politireform 2000. Et av hovedmålene bak reformen er å gjøre flere politifolk tilgjengelige for å hjelpe publikum. Økt samspill og tilstedeværelse blant publikum er avgjørende både for å forebygge kriminalitet og for å lykkes i etterforskningsarbeid.

For komiteen er det viktig at man løpende vurderer tiltak som kan bidra til å øke den operative polititjenesten. En utvidet adgang til å utferdige forelegg ved bestemte lovovertrედelser, vil etter komiteens opp-

fatning avlaste både patruljerende polititjenestemenn og påtalemyndigheten, og bidra til en effektiv bruk av ressursene.

Komiteen viser til brev av 24. januar 2003 fra justisminister Odd Einar Dørum, jf. vedlegg, til komiteen der det fremgår at et utvalg arbeider med å utrede alternativer til straff som reaksjon mot lovbrudd. Utvalget vil avgjøre sin utredning i løpet av mars 2003. I utvalgets mandat er det særlig lagt vekt på å finne frem til saks typer som det kan være aktuelt å avgjøre med forenklet forelegg.

Komiteen tar dette til etterretning, og viser til at intensjonen i forslag nr. 1 i Dokument nr. 8:42 (2002-2003) ved dette vil bli oppfylt. Regjeringen vil på bakgrunn av utvalgets innstilling utrede hvilke ordensforstyrrelser og andre forseelser med ukomplisert hendelsesforløp som kan være egnet for å bli strafferettslig avgjort ved bruk av forenklet forelegg. Komiteen viser videre til at justisminister Odd Einar Dørum i ovennevnte brev skriver at han for øvrig ikke har noen merknader til at Regjeringen følger opp saken som angitt i forslag nr. 2 og 3.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil presisere at intensjonen med forslagene ikke er å erstatte fengselsstraff med bøtesanksjoner. Intensjonen er at man i større grad erstatter bøter med forenklet forelegg. Det er vesentlig forskjell på saksbehandlingen og ressursbruken hos politiet ved utstedelse av forenklet forelegg i forhold til bøter. Bøter krever en

langt mer omstendelig behandling og legger større beslag på politiets juridiske ressurser.

Disse medlemmer ser at man også kan benytte forenklet forelegg overfor f. eks. naskeri. Det er viktig at man i mindre saker får en rask og adekvat reaksjon. Dette vil også føre til at selve formålet med straff i større grad vil få en mer tilsiktet virkning, da det vil bli umiddelbar nærhet mellom handlingen og reaksjonen.

Disse medlemmer mener det er nærliggende at flere av de mindre sakene man tidligere henla på grunn av kapasitetsmangel, ved utvidet bruk av forenklet forelegg vil få en sanksjon. Dette vil derfor også være med på å bidra til å realisere nulltoleransen overfor lovbrudd.

Endelig ser disse medlemmer at justisministeren ikke har merknader til å følge opp saker foreslått av Stortinget.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og rå Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

1. Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å innføre forenklet forelegg som strafferettslig avgjørelse for de lovovertredselsene som den etter sin utredning finner egnet for en slik avgjørelse.
2. Stortinget ber Regjeringen utarbeide retningslinjer for bruk av forenklet forelegg i slike saker.

Oslo, i justiskomiteen, den 27. februar 2003

Trond Helleland
leder

Linda Cathrine Hofstad
ordfører

Jan Arild Ellingsen
sekretær

Vedlegg

Brev fra Justis- og politidepartementet v/statsråden til justiskomiteen, datert 24. januar 2003

Dok. nr. 8:42 (2002-2003)

Jeg viser til brev fra justiskomiteen 14. januar 2003 hvor departementet er bedt om å uttale seg om forslagene i dok. nr. 8:41 (2002-2003) og dok. nr. 42 (2002-2003). Jeg vil i brevet her uttale meg om forslaget i dok. nr. 42 (2002-2003). Forslaget i dok. nr. 8:41 (2002-2003) vil jeg kommentere i et eget brev.

I sluttrapporten fra "Prosjekt hurtigere straffesaksavvikling- Arbeidsgruppe 1" tilrå arbeidsgruppen at det utredes nærmere om flere former for lovbrudd kan avgjøres med forenklet forelegg, og om andre enn polititjenestemenn bør kunne utstede forelegget.

Sanksjonsutvalget, som ledes av assisterende riksadvokat Hans-Petter Jahre, ble oppnevnt ved kongelig resolusjon 26. januar 2001 for å utrede alternativer til straff som reaksjon mot lovbrudd. Utvalget er særskilt bedt om å vurdere nærmere de spørsmålene om forenklet forelegg som arbeidsgruppen reiste, og i den forbindelse vurdere om det bør gis generelle regler i straffeprosessloven om forenklete forelegg. Det heter blant annet i utvalgets mandat:

"Utvalget skal legge særlig vekt på å finne frem til sakstyper som har et så stort volum at utvidet bruk av forenklet forelegg merkbart vil avlaste strafferettsapparatet. Eksempler på sakstyper det kan være aktuelt å avgjøre med forenklet forelegg, er overtredelser av:

vegtrafikkloven,
legemiddeloven,
alkoholoven,
løsgjengerloven,
tolloven,
ligningsloven,
merverdiavgiftsloven,
regnskapsloven,
straffeloven kapittel 33 og 34,
straffeloven § 162 første ledd,
straffelovens bestemmelser om tyveri, naskeri og skadeverk,
straffelovens bestemmelser om fred og orden,
lovgivningen om fisk og vilt,
motorferdselloven, og
serveringsloven."

Sanksjonsutvalget ventes å avgi sin utredning i løpet av mars 2003. Utredningen vil deretter bli sendt på høring.

På denne bakgrunnen mener jeg at reglene om forenklet forelegg ikke bør endres før Sanksjonsutvalget har avgitt sin utredning og høringen av utredningen er gjennomført. Utredningen med høringsprosessen vil etter mitt syn oppfylle forslagsstillerens forslag nr. 1 og jeg har heller ingen merknader til at regjeringen følger opp saken som angitt i forslag nr. 2 og 3.

